

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

Nr. 29

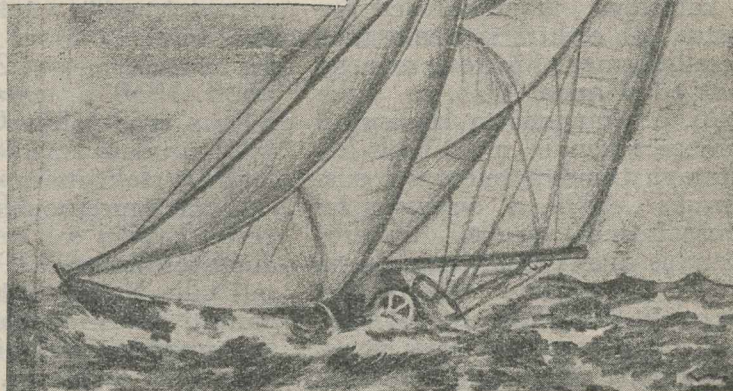
4. augustil 1937

V aastakäik.

TÄNA LUGEGE:

ÕPILASTELEHT

- Allveelaev sõjas
- Tommy Farr — uus poksisuurus
- Värdi kiri
- Omalooming
- Iseliikuv auto
- jne.

K. Pajupuu, Alavere

Purjed täis tuult...

Pliats J.

Laskurmeistrid

HELSINGIS VÕISTLEMAS

Helsingis algasid laske-maailma-esivõistlused
Tagajärjed raadios 4., 5. ja 8. aug.

Eesti meeskonna koosseisu kuuluvad: K. Lomp, A. Kukk, J. Vilberg, E. Lokotar, E. Kivistik, V. Jaanson, H. Tomberg, E. Vilberg, K. Vilberg, A. Lenk, L. Baratashvili, N. Viru, A. Reinvald, A. Talli, L. Viljus, H. Kivioja, G. Padar, J. Kant, A. Kriisk, E. Seeren, E. Rull, A. Liivik, K. Jürgens, E. Rikand, H. Silber, K. Kübar, A. Teder, A. Ottisaar, E. Sihv, A. Suurmaa ja T. Sulev.

Eesti meeskond koos esindajaiga on 40-liikmeline.

Toome allpool praeguste maailma-meistrite ja maailmarekordide tabelid, et „Õpilasteleht” sõbrad saaksid jälgida ja kõrvutada neid Helsingi tagajärgedega.

Praegused maailmameistrid

Vabapüss:

Meeskond: Soome	5488 p.
Üksiktulemus: Miinalainen (Soome)	1111 p.
Püsti: Dessle (Rootsi)	356 p.
Pölvelt: Kärner (Eesti)	377 p.
Lamades: Rönmark (Rootsi)	392 p.
Järg lk. 2	

ELANIKKUDE ARV LINNADES

Riigi Statistika Keskbüroo viimastel andmetel (1. apr. s. a.) oli elanikkude arv linnades järgmine (esimesel kohal — mehed, teisel — naised, kolmandal — elanikkude üldarv):

Tallinn	64.379	81.624	146.003
Tartu	25.928	34.260	60.188
Narva (ühes N.- Jõesuuga)	10.354	14.090	24.444
Pärnu	9.107	12.081	21.188
Nõmme	8.191	10.071	18.262
Viljandi	5.448	7.244	12.692
Valga	4.620	5.725	10.345
Rakvere	4.313	5.745	10.058
Võru	2.306	2.905	5.211
Haapsalu	2.082	2.847	4.929
Petseri	2.283	2.487	4.770
Kuressaare	2.055	2.618	4.673
Tapa	1.859	1.976	3.835
Paide	1.502	1.872	3.374
Türi	1.478	1.706	3.184
Tõrva	1.341	1.676	3.017
Põltsamaa	1.258	1.620	2.878
Otepää	848	1.161	2.009
Paldiski	289	378	667

START

Suvi on noorte tervisallikas.
Nii kasvab meistreid.

MARCONI SURNUD

Mees, kelle kogu elu oli pühendatud elektrile
Raadiotelegraafi isa suri 63 a. vanuses

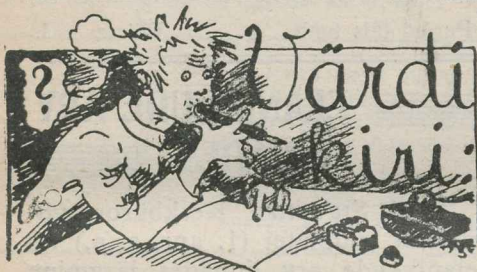
Kuulus Itaalia teadlane mar-
kiis G. Marconi suri.

Guglielmo Marconi sündis
25. 4. 1874 Griffones, Bologna
lähedal. Juba varajases lapse-
põlves ta tegeles traadita telefo-
ni katsetega. Esmakordselt õn-
nestus tal elektril signaale ilma
metalljuhtmeta lühikese maa ta-
gant edasi anda 1895. a. Juba
1896. a. omandas ta Inglismaal
esimese patendi „praktiliselt ka-
sutatava traadita telegraafi süs-
teemiks”, 1899. a. õnnestus tal
esmakordselt seada traaditu
ühendus üle Lamanche'i, kuna
1901. a. traadita telegraafiga
ühendati üle Atlandi ookeani.
Marconi kogemused võeti varsti
pärast seda nii Inglise kui teiste

rahvaste sõja- ja kaubalaevasti-
kus kasutamisele.

Novembris 1925. a. teatas
Marconi oma uusimast leiutisest,
nimelt lühilainete kasutamisest
traadita telefoneerimisel. Esi-
mene traadita telegraafiühen-
dus seati Londoni ja Austraalia
vahele — 20.000 km.
26. 3. 1930. a. teatas, et tal õn-
nestus oma jahilt Genua sada-
mast süüdata traadita valgustust
Sydney elektrinäitusel.

Oma suurejooneliste leiutiste
eest Marconi sai suurte auavald-
uste osaliseks. 1909. a. mää-
rati talle Nobeli füüsika auhind.
Samuti on ta loendamatu Itaalia
linnade aukodanik ja paljude
üliskoolide audoktor.

Vinnimäe, 13 a.
Kanepi

V.

„Trihvaad” mängimas

Oleme palja jalu Koopamäel
koos. Meid on kokku seitse
poissi: naabri Villi, ta sõbrad
Saamo, Ants, Sass, Peedu, Ermo
ja mina.

„Hakkame trihvaad mängi-
ma,” hüüab korraga Sass. Ole-
me nõus. Aga keegi ei taha sil-
mi pidada. Siis hakkab naabri
Villi tegevusse. Ta seab kõik
ritta ja loeb: „Üks hele valge
tuvi lendas üle Inglismaa, Inglis-
maa oli lukku pandud, luku võti
katki murtud; üks, kaks, kolm,
sina oled sest süüst hoopis prii!”
Minule langes esimesena „prii”
ja nii ei tulnud mul silmapida-
mist. Nii loeti korrast, kuni jäi
üks poiss järele. Esimest korda
tuli silmi pidada minu üllatuseks
naabri Villil. Peitmispaikadeks
oli kogu Koopamägi ühes metsa-
võsa ja haudadega. Villi hak-
kaski lugema. Me kõik jooksime
igaüks isekanti, et pugeada peitu.
Peedu ja mina jooksime kõige
kaugemasse Koopamäe soppi.
Selgesti oli kuulda, kuidas naabri
Villi hüüdis: „100, ees, või taga
trihvaa!” Peedu oli va vahva
„krutskimees” ja kohe oli tal ko-

hane nõu leitud. Nimelt vaheta-
sime päälisriided Peeduga üm-
ber, nii sai minust eht Peedu,
muidugi ainult kaugelt vaadatu-
na. Lõin nüüd Peedu moodi
mütsi kuklasse ja hiilisin silma-
pidajale lähemale. Juba esime-
sel võimalusel jooksin Villi nä-
hes ühe põõsa tagant teise taha.
Villi karjus kohe: „Peedu, trih-
vaa!” Mina aga jooksin nagu
mõni kuri pull, pää allpool, Villi
poole. Ma ei tahtnud nägu näi-
data, muidu tunneb ära, et pole
Peedu. Kui sain Villi juure,
tõstsin pää ja hõikasin, nii et
terve Koopamägi helises: „Villi,
trihvaa!” Alles pärast seda sai
Villi „vingerpussist” aru. Nii
pidi Villi veel teist korda silmi
pidama. Seekord „lõi” ta minu
ära. Ja ma pidin silmi pidama.
Mulle aga tegid poisid veel tore-
dama „ninanipsu”. Kui poisse
otsisin, näis midagi naljakana.
Kõik jooksid minu poole mus-
taksmääritud nägudega. Noh,
võta veel aru, kes Peedu, Ermo,
Sass või Villi, kõik ühesugused
„mustad mehed”. Muidugi
hüüdsid kõik: „Trihvaa!” Ja ma
pidin uuesti silmi pidama. Mulle
aga tuli vihmapily appi, sest hak-
kas vihma piserdama. Otsusta-
sime reheall jätkata mängu.

Reheall pidas silmi Saamo.
Enne silmapidamist ta kiitles, et
otsivat kõik vähemalt viie minuti
jooksul üles. Ja juba hakkaski
ta lugema. Ootasin seni, kui tei-
sed olid end ära peitnud, siis vii-
masel silmapilgul peitusin teiste
nägemata minagi tunni alla. Saa-
mo oli kaval poiss ja naljaham-

Laskurmeistrid

Algus lk. 1

Sõjapüss:

Meeskond: Ungari	2013 p.
Üksiktulemus: Lindgren (Soome)	440 p.
Püsti: Ericsson (Rootsi)	151 p.
Põlvelt: Lindgren (Soome)	162 p.
Lamades: Brion (Prantsuse)	163 p.

Väikekaliibriline püss:

Meeskond: püsti: Soome	1813 p.
Üksiktul. püsti: Leskinen (Soome)	375 p.
Meeskond: põlvelt: Eesti	1897 p.
Üksiktul. põlvelt: Lokotar (Eesti)	389 p.
Meeskond: lamades: Eesti	1964 p.
Üksiktul. lamades: Durand (Prants.)	398 p.

Vabapüstol:

Meeskond: Šveitsi	2634 p.
Üksiktulemus: Ullman (Rootsi)	547 p.

Duellilaskmine:

Üksiktulemus: Boninscagni (Itaalia)	18 tab.
--	---------

Maailmarekordid

Vabapüss:

(3×40 lasku, 300 meetrit, 5 osavõtjat)

Meeskonna tulemused:	
Kokku: Soome	5488 p.
Püsti: Šveitsi	1743 p.
Põlvelt: Soome	1866 p.
Lamades: Soome	1923 p.
Üksiktulemused:	

Kokku: Zimmermann (Šveitsi)	1114 p.
Püsti: Zimmermann (Šveitsi)	360 p.
Põlvelt: Rönmark (Rootsi)	381 p.
Lamades: Lindgren (Soome)	393 p.

Sõjapüss:

(3×20 lasku, 300 m, korraldava maa
sõjapüss).

Üksiktulemused:	
Kokku: O. Eriksson (Rootsi)	526 p.
Püsti: Hartmann (Šveitsi)	172 p.
Põlvelt: Zimmermann (Šveitsi)	181 p.
Lamades: Malmgren (Rootsi)	185 p.

Väikekaliibriline püss:

(igast asendist 40 lasku, 50 meetrit,
5 osavõtjat).

Meeskonna tulemused:	
Püsti: Soome	1813 p.
Põlvelt: Soome	1909 p.
Lamades: Eesti	1964 p.
Üksiktulemused:	
Püsti: Leskinen (Soome)	375 p.
Põlvelt: Lokotar (Eesti)	389 p.
Lamades: Durand (Prantsuse)	398 p.

Vabapüstol:

(60 lasku, 50 meetrit).

Meeskond: Šveitsi	2651 p.
Üksiktul.: Ullman (Rootsi)	547 p.

mas. Ta käis mööda rehealust
ja hüüdis: „No, poisid, naerge
üks piibunosutäis!” Nii juhtus-
ki... Juba kuulds lähemast
peidupaigast paar tugevat naeru-
turtsahtust. Peagi olid teised
poisid päale minu kõik käes.
Küll käis Saamo ümber tunni ja
sellest mööda, aga tunni alla ta
mind otsida ei taibanud. Juba
nurisesidki mõned poisid, öeldes,
et kas nüüd on viie minutiga
kõik käes. Saamo, nähes, et mind
nii kergesti kätte ei saa, kutsus
ka kättesaadud poisse appi mind
otsima. Nii nad otsisid kõik
kuuekesi. Viimaks jõudsid ot-
susele, et mina olevat tuppa li-
panud. Nähes, et Saamo mind
ei leia, ronisin ise tunni alt välja
— Värdis võit.

ALLVEELAEV SÕJAS

Kurbmäng sügavuses

Algus eelm. nr.

Lisaks varemsaabunud „Kalevile“ jõudis hiljuti Eestisse ka teine meie allveelaev — „Lembit“.

Mida suudab allveelaev?

Veepääl laev liigub diiselmootoriga, veeall akumulaatori jõul. Maksimaalne kiirus veeall ulatub 8—10 miilini tunnis. Kuid selle kiiruse juures akumulaator tühjeneb kiirelt, sellepärast kasutatakse seda kiirust ainult äärmisel vajadusel. Tavalline kiirus on 2—4 miili.

Veealust laeva ei kaitse terassoomus; tema päämiseks kaitseks on vesi. Sukeldumine toimub 3—60 sekundiga.

Sõjaajal võivad veealused laevad päeval olla ainult sellisel kohal, kus neid ei „avastata“ (nähta) laevadelt, lennukeilt (õhust näeb vee all liikuvat paati päris selgesti), ega ranniku vaatluspunktidelt. Nagu ilmub „avastamise“ oht, nii peavad nad sügavamale sukelduma. Pimeduse saabudes muutub aga olukord. Nüüd võib laev pinnale tõusta, värsket õhku hingama. Nüüd töötab üks diiselmootor edasiviimiseks, teine dünamomasinale jõu andmiseks. Endast-mõistetavalt on veealustel paatidel kõik osad ja varustused kõige paremast materjalist, olgu need diiseliid, elektrimootorid, akumulaatorid, õhupumbad, hüdroakustika, raadio, hüdrokompass, torpeedod või miinid. Laevade suurus kõigub 100—4000 tonnini. Kõige suurema allveelaeva omavad prantslased (ehitatud 1929). Selle suurus on veepääl 3300 ja veeall 4300 tonni. Ta veepäälne sõiduvõime (tegevusraadius) ulatab 10 000 miilini, relvastus 14 torpeedole. Kõige väiksem allveelaev on soomlastel. Selle maht on veepääl 99 ja veeall 125 tonni, ning ta veepäälne tegevus-ulatus on 375 miili, veealune — 45 miili. Ta omab ainult kaks torpeedot. Prantslaste allveelaeva meeskond on 150 meest, soomlastel — 11.

Allveelaevade hävitustöö

Veealustest laevadest olid huvitatud esmajoones need riigid, kelle laevastik oli nõrgem naabri omast. Sellega nad püüdsid saavutada tasakaalu. Suuremad laevastikud pidid võistluse mõttes nendega kaasa minema.

Maailmasõja algul loeti suurriikidel kaks ja poolsada allveelaeva, pääle selle sadakond ehitusel olevaid. Kuigi manöövrid olid näidanud allveelaevade erilisi võimeid, pidas Briti admiraliteet neist tähtsamaks liinilaevu, suuri vee-päälseid sõjalaevu. Kuid juba sõja paar esimest kuud sundisid ka inglasi oma seisukohti ümber hindama. Ühel päeval hukkus 3 inglise suurt ristlejat Põhjameres. 1460 inimest uppus. Usuti, et seda teostas neli-viis saksa allveelaeva. Kuid selgus, et seda tegi siiski üksainus vanatüübiline saksa laev. Asi teostus ainult seetõttu, et laevad tõttasid üksteisele appi ja saksa allveelaeval oli nii kerge ristlejaid uputada. Nüüd ei lubata enam suuri laevu appi minna, kus nad ise võivad hukkuda, vaid abi tuleb anda paatidelt ja vähemal laevadelt, millele allveelaev ei hakka kallist torpeedot raiskama. Samasugust kahju tegid Saksa allveelaevad ka venelastele ja prantslastele. Kuid siis oli ka nendega käitumine selge. Nii ei õnnestunud sakslastel kuulsa Jüütlandi lahingus oma allveelaevadega ühtegi inglise laeva rivist välja lüüa.

Võitlus allveelaevade vastu

Allveelaevade vastu võitlemiseks kasutatakse esmajoones kontaktita miine, mis lõhkevad juba enne, kui laev selle külge puutuda jõuab. Allveelaevade avastamiseks kasutatakse ka edukalt lennukeid, mis siis sügavvee pommidega ise hävitama asuvad, või kardetavaid „kalu“ märgates erilised allveelaevade hävitajad kohale kutsuvad. Inglased on oma rannikut piiranud hüdrofoonsete jaamade võrguga, mis hääle järgi avastavad allveelaeva lähe-

nemise. Aurikute ja rannikute kaitseks kasutatakse ka edukalt traatvõrke.

Kurbmäng sügavuses

Ameeriklane Sims kirjeldab ühte juhtu Maailmasõjast järgnevalt:

Allveelaevade hävitaja määras töötava mootori hääle järgi allveelaeva sügavuse ja asendi. Siis kohale asudes, heideti sügavusse kaks pommi. Ja kui nende lõhkemise kaja vaikus, kuuldus veel vaid halvasti töötava vindi hääli. Heideti uued pommid ja nüüd kuuldi vasa hääli, millega midagi taoti. Siis ei kuulnud 5-e tunni kestel enam midagi. Siis kuuldusid kuivad revolvrilasud: üks, kaks, kolm... , kuuni kahekümne viieni —, tunnus sügavikus toimuvast tragöödiast, millega veealla vangistatud meeskond eelistas pikaldasele lämbumisele kiiret surma...

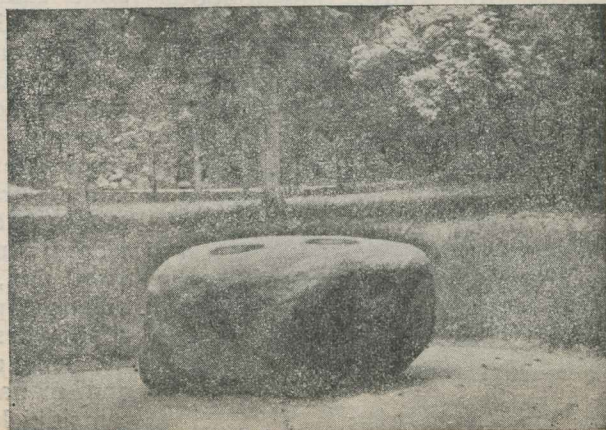
Süvapommid, mida kasutatakse allveelaevade hävitamiseks, kaaluvad 18—135 kg. Suur pomm hävitab 4-meetri kaugusel lõhkedes laeva kindlasti, 4—8 meetri kaugusel aga vigastab sel määral, et ta peab üles tõusma. „B. C.“

Maakerale läheneb komeet

Kõige paremini näha 8. aug.

Poznani ülikooli observatoorium on teinud huvitavaid tähelepanekuid komeedi suhtes, mille mõne aja eest avastas Helveetsia astronoom Finsler. Vastavalt arvestustele, läheneb komeet päikesele ja maakerale. Kõige lähemale ta jõuab maakerale 8. aug., 14 milj. km kaugusele. Arvatakse, et komeet siis on nähtav palja silmaga.

Meie esivanemate mälestusmärk
URIKIVI
Tartus
Toomimäel
Kivis näha augud

R. Jürisson, 13 a.
Randvere

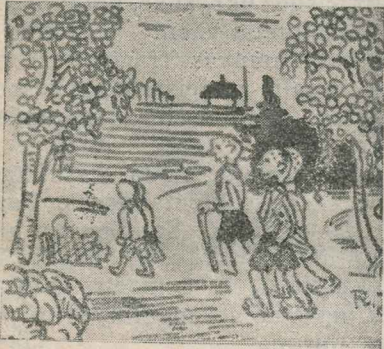
P.
Autori illustratsioonid

SUVINE PÜHAPÄEV

Oli pühapäev. Sammusime viie poisiga lahe äärde. Meil oli kavatsus minna lodjaga lahele sõitma ja ujuma, sest ilm oli ilus ja soe.

Vesteldes jõudsime lahe äärde. Päälik andis käskluse: lodi vette! Panime siis ühe noorkotka kaelaräti lodja päras vardasse ja alustasime sõitu. Mõnel võib aga jääda arusaamatuks, et miks me kaelaräti üles panime. —

Vaadake, meil oli kokkulepe ühe sääli ranna ligidal elava mehega, et võime tema lodjaga sõita. Et lodja peremees teiste poiste kätte lotja ei usaldanud, siis panime kaelaräti kokkuleppe-märgiks üles.

Nii vesteldes jõudsime lahe äärde

Nojah, mõni ehk juba pahanud, et miks ma sellest niipalju kõnelen. Eks kirjutan siis sellest sõitmisest edasi. Sõitsime ja sõitsime. Äkki andis päälik käskluse: „Sander, katsu, kui sügav juba on!”

„Jah!” oli vastus.

Sügavust mõõdeti teibaga.

„Noh, kui sügav on?” — „Paras ujumise vesi, rinnust saati.” — „Siis lodi ankrusse!”

Kohe võttis Juhan jämedama teiba ja lõi selle lodja posti külge kinnitamise rõngast läbi. Samal ajal oli Albert vette hüpanud ja hoidis lotja kinni. Nüüd löödi

Osa poisse hüppas vette lodja pärast

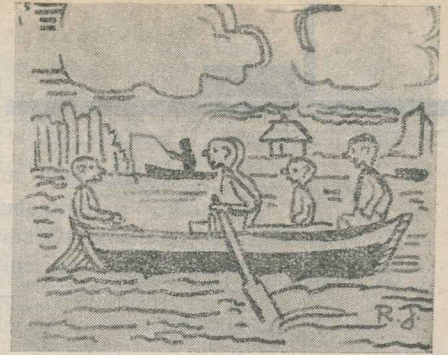
teivas lahe põhja, ja lodi oligi ankrus. Siis andis päälik käsu: vette! Nii tehtigi. Osa poisse hüppas vette pärast ja osa — lodja äärest. Ujusime siis hulga aega. Harjutasime uppunute päästmist, vee all käimist ja vees kugeratta viskamist. Sander oli kaasa võtnud ka kompvekke ja viskas neid vette. „Poisid, kes toob kompvekid põhjast, saab selle, mis ta põhjast ära toob ja päale selle veel kaks kompvekki!”

Käisime siis põhjas ka ja töime säält õige mitu korda kompvekke välja.

Nõnda vees möllates hakkas meil varsti külm. Ronisime lotja ja rõivastusime. Kui olime valmis, kõlas käsklus: „Lodi ankrust ja sõudjad kohtadele!” Kohe haarasid sõudjad aerud, ja teivas, millega lodi oli ankrus, tõmmati üles. Nüüd andis päälik käskluse: „Sõuda!” Lodi hakkas liikuma ja nüüd sõudsimel kalameestemaja ehk, nagu me ise seda nimetasime, nn. punase maja juure. Punaseks majaks nimetasime seda maja sellepärast, et seinad olid punaseks värvitud. Viimaks jõudsime eesmärgile. Sõudsimel randa ja läksime lotje vaatama. Sääli huvitasid meid eriti veesügavusemõõtjad. Kui olime ka need järele vaadanud, läksime oma lotja tagasi ja nüüd — Nasvale majakat vaatama.

BOTOND

Pärast seda suurt kaotust, mis ungarlasi tabas Augsburgi linna juures, tulid nad Lechi jõe kaldale, sest neil polnud nüüd enam himu Saksamaal ringi hulkuda; meelsamini suundusid nad lõunapoole, võttes sihiks rikka Kreeka. Nõnda tungisid nad Bulgaariasse, võtsid ära Adrianoopoli ja kuna vallutajaid nende sõjakäigul keegi ei takistanud, siis asusid nad peagi kreeklaste päälinna, Konstantinopolit, piirama. Sellal kui tormijooksu ettevalmistused veel kestsid, pidasid linna vangi jäänud kreeklased nõu, kuidas neist kutsumata külalisist pääseda. Oli kreeka keisri sõjaväes üks suure jõuga hiiglane, keda maadluses keegi ei suutnud maha panna. Selle hiiglane saatsidki kreeklased nüüd välja —

Sõudsimel siis tagasi koju

Oleksime muidu läinudki, aga päike hakkas juba loojenema. Sõitsime siis tagasi. Teel imestlesime loodust ja kiitsime, et küll on ilus me kodumaa. Viimaks soovitas päälik laulu lahti lüüa. Aga mis laulu? — Sander tegi ettepaneku laulda laulu „Ei paremat pole kuskil maal”. Ja siis laulsime.

Sõites oli hää kuulata, kuidas aerud laksusid ja kalad löid sabaga sulpsu. Päälik tähendas, et kui oleksid õnged kaasas ja kartuleid ja leiba, püüaksime kalu, küpsetaksime kartuleid ja kalu, ning lööksime randa okstest onnid üles.

„Oleks kena küll,” tähendati.

Nii vesteldes jõudsime randa. Sidusime lodja posti külge kinni ja hakkasime kodu poole minema.

Päike vajus metsa taha looja. Ainult tasaselt kostis kastese rohu sees jalaastumine sih, sah, sih, sah...

teatega, et astugu esile kaks ungarlast ja kui ta neid kahte ei suuda võita, siis jääb kreeklaste keiser kuni surmani ungarlastele maksu-maksjaks. Ungarlasi pahandas kõige enam just mehe ülbe kõne ja sedamaid astus nende ridadest esile üks lihtne, kehakas sõdur, kes hooplevale hiiglasele nõnda vastas: „Mina olen Botond, tõsine madjar, kõige väiksem ungarlaste seas; kuid siiski kutsu enda kõrvale veel kaks kreeklast, et üks võiks kinni püüda sinu lahkuva hinge, teine aga hauda ajada sinu surnukeha, sest tõesti teen ma kreeka keisri oma rahvale maksu-maksjaks.” Kui pärast seda hiiglane oli mõnitades vastanud ta sõnadele, käskis Apor, rühma päälik, Botondit näidata oma jõudu linna värava juures. Botond haaras oma sõjakirve ja lõi tugevasse vaskväravasse ühe hoo-

„Kullisilm“ karjatab lapsi: Knopp ja mina koh-
tasime ta lapsevankriga!
„Millise vankriga?“ küsis Heini.
Mõlemad verevennad vadistasid:
„Itaalia kassi vankriga. Ta on „Kullisilma“
mõrjsa. Ta veab tema vankrit.“
Ja kõik naersid endid pikali.
Olin punane vihast, kuid mu rusikad libisesid
mööda keha alla.
Kätega oleksin võinud nad hävitada, kuid mu
silmad reetsid mu häbi.
„Tal on lartv nagu hollandi juust!“ hüüdis
Zappe.
Kuid „Punane Madu“ tegi enese jälle kole täht-
saks, istudes juhi aukohal, ja vadistas just nagu
indiaani keeli:
„Kullisilm“ on reetja! Temal ei ole enam
ruumi oma punaste vendade keskel! Jätku ta maha
indiaanlaste telk ja mingi politseikoerte juure!“
Läksin välja ega teadnud, mis teha: kas nutta või
purustada telk nende päkohal.
Oma relvad viskasin väljale maha.
Kui ma aitasin Tereset, kas oli see siis alatu?
Kuid varastada paberosse, õlut ja keeksi*) — kas see
pole alatus? Niisukeste indiaani-mängude eest ma
täna!

Spinellid sõitsid ootamatult minema. Proua
Spinelli, Terese, Arturo ja Giovanni. Salaja, õhtul
kell 11.

Härra Spinelli ei teadnud sellest midagi. Ta tuli
töölt koju alles pärast keskööd.

Ma ei saanud sel õhtul magada, sest vargus ei
läinud mul kuidagi pääst. Äkki kuulsin, nagu kut-
suks mind keegi läbi võtmeaugu:

„Peeter! Peeter!“

Trepilt kuuldus kõnekõminat, ja ma tundsin
proua Spinelli ta kriiskavast häälest.

Riietusin ja läksin sokipöistel ukse juure. Te-
rese seisis palitus ja kübaras mu ees ja ähvardas mind
sõrmega.

„Pietro, kui ma kutsun, siis pead kohe tulema!“

„Mis ma pean tegema?“ küsisin talt. Ja mul oli
hirm, sest ta silmad läikisid pimeduses nagu kassil.

„Sa saadad meid vaksalini ja aitad mul pagasit
kanda. Ja siis sõidad minuga ühes, ma ostan sulle
pileti. Ainult onu Beppo ei tohi sind näha.“

Ta tõmbas mind enesega, ja ma aitasin tal ras-
ket reisikorvi trepist alla kanda. Ja pääs vilkusid
mul pildid nagu kinolinal: viinamarjaistandused, si-
nine järv, roheline saar, välismaalaste ülesõidutamine.
Ma juhin hobueesleid, tõusen mägedele, teenin sol-
de... Ega mingit hirmu, mingit politseid, mingit
karistust...

„Mari oska suss-suss-suitsetada, mi-mind ajab
o...oksele!“
„Narts!“ ütles „Punane Madu“ ja torkas talle
suitsu suhu.
Järjekord oli meie käes.
„Sõjakirves on maetud,“ ütles suguharu vanem.
„Sellepärast ei politseipärdikutele on tulirelvad ja neil
on hulk kindlustusi. Ja nende jõud uletavad meie
omad. Kuid sõjasaak on meie.“
Ja ta avas õllepudeid, kummutas suule ning kal-
tas ka „Sulisevale Veele“ mõne lonksu suhu.“
„See kõik on röövitud,“ mõtlesin, kuid mul pol-
nud luba midagi ütelda.
Äkki „Sulisev Vesi“ hüüdis:
„M...mul v...vaja välja mi-minna!“
Ohkas ning läks näost kriitvaleks.
Kuid „Punane Madu“ tõukas ta oma kohale
tägasi.
„Indiaanlane, kes sel ajal läheb välja, kui sõja-
nõukogu peab koosolekut, on määritaja! Ja „Sulisev
Vesi“ võib suliseda alles pärast seda, kui koosolek
on läbi. Üldse peab teda arst enne veel läbi vaa-
tamal!“
„Surmav Mürk“ sulges näpuga nina ja ütles:
„Mina pole titekarjane!“
„Ja mina ei taha enam teiega mängida,“ hüüd-
sin, „sest see pole sugugi mingi saak, vaid röövimine!“
Siis astus välja Kaminus:

„Kui maitsev!“ kiitis Knopp.

„Ja tervendav!“ lausus Kamenius.

„Ja annab jõudu!“ lisas Heini.

Ja ta pistis jälle tantsima ning hüüdis:

„Minu punased vennad asugu suurde ringi ja
vaadaku, mis teeb „Punane Madu“!...“

Ja ta kaevas oma tomahavkiga maa üles ning
tõi säält välja roostetanud kööginõu.

„Sõjakirves on maa seest välja kaevatud! Minu
punased vennad tulevad nüüd ühes minuga sõtta.
Relvad kätte!...“

„Sulisev Vesi“ ei tahtnud ühes meiega tulla.

„Mu-mu-mul p...pole pi-pi-pistolit k...kaasas.
Ma pa-parem jään si-si-siia ja k...kaitsen laagrit.“

Me asusime teele.

„Sõjategevuse piirkond on Kangru tänav,“ sele-
tas Heini. „Meie vaenlased on politseinikud. Marss,
„Kullisilm“, tee kohe üks luurekäik politseinike vastu!
Kui näed ühe, siis ulu nagu shaakal, ja me jaguneme
kolmeks tiivaks; üht juhin mina, kuna kaht teist juhi-
vad minu verevennad.“

Olin uhke, et võisin minna kõige ees. Ja see oli
kogu see „punanaha-mäng“. Skalpeerimine oli ainult
pettus... Mina olin valmis iga päev „punanahka“
mängima.

Äkki tuleb mulle vastu Terese, väike Džonni
lapsevankris.

Sel ajal Kaminius ja Knopp kargasid nurga takka välja ning liidusid minust mööda. „Politseid ajab meid taga!“ hüüdsid nad ja kersid kange valuga parkali-töökoha varemete poole. Viimaks Terese tuli tagasi. „Me sõidame, Peeter! Homme või ülehommegi. Oota, kuni ma kutsun sind läbi võtmeaugu!“ Mina tormasin siis tuulispäana teistele järele. Sääti kuudus metsikuid hüüatusi. „Oota,“ mõtlesin ma, „enne tarvis teada saada, mis sääl lahti on.“ Kes teab, ehk on mind juba titekarjaseks kirjutatud... Nad läksid telki ja mina pillusin riide ääre vahelt. Nende sõjasaagiks oli: keeks, pudel õlut, sule- noad ja pakk paberosse. „Saak kuulub jubile,“ ütles „Punane Madu“ ja võttis kõik endale. „Nüüd teeme sõjanõukogu, kuidas seda kõike jagada.“ „Vargad!“ hüüdsin ma ja olin kui väik nendekeskel. „Kõik ehmusid kangeks, kuid Heini hüüdis: „Sõjanõukogu on koos ja kõik peavad vait olema!“ Ja võttis pitsi, pistis paberossi otsa, süütas ja suitsetas. Ega kõhataundki sellejuures! Siis sai „Sulisev Vesti“ rahupüü.

Ma tundsin ta kohe punasest lindist mustades juustes, ja ta noogutas mulle pääd.

„Onu Beppo sõitis Itaaliast!“ ütles Terese. „Ta annab emale kangesti nõu temaga ühes sõita. Aga isa ei tohi seda teada. Mitte üks inimene ei tohi seda teada...“

Mulle ta avaldas selle saladuse, sest mina ju sõidan ka temaga ühes. Aga selle eest pean vaatama tema Giovanni järele: ta tahab ukse taga kuulata, mis ema onuga kõneleb.

Ja ta lendas nagu väik majja, jättes minu lapsevankri juure.

Väike Džonni pani töinama, nähes minu sulgi. Küll ma sõidutasin teda edasi-tagasi, aga miski ei aidanud — poiss lõugas kui hull.

Kui nüüd Heini tuleb ja mind näeb...

Ja mul käis kuum hoog üle naha, sest teadsin hästi, mis ta ütleb:

„Sa teed seda kõik selle musta kassi, Terese, pärast. Aga Terese on seelik. Kõik plikad on seelikud. Ja kes plikadega kanseldab, see pole enam punanahk.“

Kuid ma lohutasin end selle mõttega, et ta sõidab ja võtab minu endaga Itaaliasse kaasa ja ma sõidutan lootsikuga välismaalasi ning vean neid hobueeslitel mägedesse... see on ju tuhat korda parem kui terve see punanaha-jant.

„Peeter, sa ära anna meid üles. Peeter, saad ühe klassi võrra kõrgemal. Ja nad tulid minu juure. Mänguplatsil ta vestles Heimiga, kes oli temast ja hakkasin talle üksisilmi otsa vahitma.

„Ohoo, sina oled ka üks näppajast,“ mõtlesin siinsamas, „hüva. Sulle vaja natuke hirmu teha.“ „Kaminus heitis pilgu minu poole, et kas mina ehk ütlen midagi.

Mülleriil oled sääl niisugused tagavarad: jahu, õllelaagrist. Aga seda ma küll ei teadnud, et Heini Heit-

Ma sain kohe aru, et siin on jutt meie indiaaniasjast midagi teadis, pidi seda kohe ütleva. Vargabande ja et mõned meie õpilastest on langenud kahtluse alla. Kõik poisid kutsuti kokku. Ja kes Politseist toodi kooli paber, et on avastatud

JOOKSIKUD

„Punanaha-mäng — see on kõige kihvitem mäng,“ ütles Heini. Kuid ise pani plehku ühes oma vevendadega. Keegi ei lasknud end politsei poolt skal-

peerida. Mind panid nad üksi piinapingile. Kuid „Kotkasilm“ vaikis, kui nad võtsid ta pääst

skalbi. „Kotkasilm“ oli tõsin e indiaanlane.

Mina aga ainult naersin vastuseks ja ütlesin neile: „argpüksid!“ pöörsin neile selja ja läksin minema.

Aga Heini tuli mulle järele ja võttis mul käest kinni. „Peeter, sina jõid ka meiega. Kui mind kinni võetakse, segan sind ka selle asja sekka.“ Küll on kaabakas! Mis ma pidin tegema — teda paluma? Mis häda pärast? Mul polnud nende röövkäikudega midagi ühist.

Õhtul proua Heitmülleri allüürnik jutustas meile, et Heini olla ära jooksnud...

Proua Heitmüller jooksis kõik tuttavad läbi ja kuulas poega taga. Ta arvab, et ma tean, kus ta on, sest me oleme sõbrad. Heini aga kardab, et ma ta üles annan, ja peidab ennast.

Siis isa pani ajalehe kõrvale ja pörutas rusikaga vastu lauda.

„Peeter, kui peaksin kuulma, et sina ka oled sinna hulka segatud, siis hoia oma nahk!“

„Mina pole midagi varastanud, isa, ja ma ei tea sellest midagi.“

„Ükskõik: salgamine on sama mis vargus.“

Asi ähvardas võtta juba halva pöörde. Ja mul oli nahk hirmu täis.

Sinna juure tuli veel Spinelli ärasõit. Pisut puudus, et oleksin kodust ära jooksnud.

Olin rõõmus, et ei kuulunud Terese nõu.

ME OMA SULEGA

Heiku
Tartu

Salasoo pillerkaar

Aovalguses virvendab vaigune loor;
määnd suikel, haab sahiseb taas.
Soomülgaste pinnal kui vaimude koor
ju leelutaks — kastegi maas
kui pärlite pillerkaar ...
Ilm pime on — mühiseb, kohiseb mets,
ja õudselt hõljub sookamar.
Ning haldjate sosinaid täis tume mets —
Ja särav, selge ning sala
on vaimude jook — sootaar.
Siis ... vaibub vaimude vallatlev vada
ja kaugel soos heliseb pill
nii vaikselt —. Rõõmutult tallab teerada
kurb rändur, kel ainuke pill
on valude painav paar.
Nülg ajab tal ees ja surm sirvib taga.
Mees jõuab salavee äärde ...
Siis saatusekandle viis on nii vaga,
et laulik astub soo poole,
kuid salasoo neelab ta —
Aovalguses virvendab vaigune loor
ja vaibund vaimude vada.
Kurb laulik on hukkunud, haldjate koor
tal näitamas Manala rada,
kus õndsuse pillerkaar.

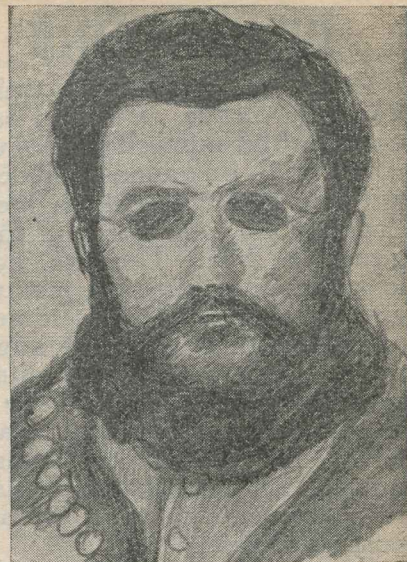
L.

üle õue minu poole. Samal hetkel valmib minus kuradikese kübe: „Salaja!...” Sosistan mõtte seltsimehele. Ja oh Reinukest küll — ta on alati pimesi minu-ga nõus.

Häalettult libiseme üle tara metsa. Jookseme. Ninna tungib karge merelõhn. Veel edasi, ja juba sinetabki avar veteväli puude vahelt, valged vahuharjad tasa loksuvall laineil. Nüüd teineteise võidu sisse. Veega solistades mõnuleme madalas, liivapõhjaga meres. Suman kauge-male. Ikka veel see neetud madal põhi! Vaatan tagasi. Rein paistab kaugel, väiksena kui täp-ike. Astun edasi. Nüüd, nüüd tunnen, et põhi sügavneb. Juba tõuseb vesi rinnuni. Hakkan ujuma. On vist iuba kaks-küm-mend meetrit seljataha mõõde-tud, kui hakkan tagasi „loovi-ma”. Raskelt löövad lained mulle järjest vastu rindu, viies mind tüki maad tagasi. Jõuan edasi otse tigusammul. „Mis tühja,” mõtlen, „tsipake veel — ja jalad ongi põhjas.”

Käed valutavad juba, aga põh-ja pole tunda. No nüüd on tõesti lugu lahti. „Enne oli siin vesi vaevalt põlvini,” arutlen. Sukeldun. Laksudes löövad lai-ned pää kohal kokku. Järsu tõukega olen ülal. Vesi vaid mustab. Kaugelt veereb jälle laine minu poole. Surun pää vastu, nagu vees. Ometi kannab vesi mind tagasi, rohkem veel kui enne. Olen puruväsinud. Meeleheitlikult püüan vee pääl püsida, ujumiseks pole enam jõudu. Veel kord laskun vee alla. Samasugune lugu. Nüüd tulevad meelde isa sõnad ... Hä-bi on küll appi hüüda, aga tervi-sele kasulik. Võtan jõu kokku ja hüüan, otse karjun. Näen, kuidas Rein tõuseb kaldal püs-ti... vahib, vahib ja siis jookseb kisades kodupoole. Pöörane hirm valdab mind. Hirm, mida ma veel enne pole tundnud, sur-mahirm... Kähiseva häälega hüüan appi. Lained kannavad mind avamere poole.

Korruga puudutavad jalad mi-dagi. Laskun... — põhi. Kat-sun isegi käega. Selge liivapõhi, vesi vaevalt rinnuni. Pisarad kerkivad esile — nutan, muidugi rõõmust. Hakkan edasi, otse kalda poole astuma. Vesi kogu

C. R. Jakobson

I. Vald
Võru

J.
Pliats

Linda Reeve
Viru-Kabala

L.

Pääsu surm

Ehitas pääsupaar endale maja
laudarüüsta alla; —
korjates kõrsi ja kõiki mis vaja,
isegi savi, alt silla.

Siis munes ja haudus pääsuema
kuulates lauluviit.

Laulis ja toitis isalind teda;
juba halfendas nurm ja niit.

Uhel üisal hommikul
leidis isalind,

et poegi oli viis ema tiiva all —
uhkusest paisus pääsurind!

Olid aga näljased
need väikesed pojad!
Häälitsesid — avali suud
ootamas toidutoojaid.

Mõnules seinal kärbsepaar,
nägi isalind neid.

Muutus kiiresti lennukaar:
„küll kätte saan ma teid!”

Õues varitses pääsukest kassimait
„kraps!” — Oh Jumal!

pääsu suu oli igaveseks vait ...
Linnuke, miks olid nii rumal?

Ootasid ema ja väikesed suud;
isa ei tulnud, ei tulnud ...

Pisarais helises pääsuema hääl
toites pojakesi sääl ...

aeg vaevalt põlvini. Tunnen, et väsin uuesti. Näen eemal lelle mulle vastu jooksmas, sulane kannul. Langen otse nende käte vahele. Kuulen mehi kõnelevat kitsast ja salalikust madalikust, mis pidi kaugele merre ulatuma. Kindlasti olevat ma mööda seda läinud, kõrvale sattunud ja... — Nüüd hakkan minagi taipama nõidust merel. Väsimus sulleb silmad.

K. Pajupuu
Alavere

MERI

P.

Meri, liivane kallas, aeglaselt sügavnev veeväli: suurim lõbus-tuskoht meile kahele, lellepoeg Reinule ja mulle. Olen suvita-mas lelle pool. Rein ei oskagi küll veel ujuda. On ta ju minust noorem — kuue-aastane. Kuid, ütlen talle ühel ilusal hommikul, „õpetan selle lihtsaima asja sulle otsekohe selgeks, kui aga mine-kuloa kuidagi saaksime. Rein on nõus, otse pööraselt nõus. Veeretan nüüd loaküsimise tema kaela. Väikemees tormab kui tuul tarre isa juure. Ootan põk-suva südamega. „Halloo!” kuu-len korruga ukstel lelle häält. „Vaadake, poisid, et te randa ei lähe. Te ei tunne veel madalik-ku. Vahest pühapäeval läheme koos kogu perega!” — „Sooh, pühapäeval perega,” mõtlen, „tä-nan!” Pisarsilmil longib Rein

ISELIIKUV AUTO

Auto on näidatud joonisel kummuli olekus. Üksikud osad on märgitud numbritega. Auto raam, nr. 1, on lauake, mille pikus 22, laius 6 ja paksus 1 cm. Laagreid on neli, need on märgitud nr. 2-ga. Laagrite jaoks lõigake neli plekist riba, pikkusega 3 ja laiuks 2 cm. Jämeda naela abil lõige ribadesse augud ratta telgede jaoks ja kinnitage siis ribad raami külge. Augu sille külge jäägu väljapoole. Ratta teljed, nr. 3, on ümmargused pulgad 19 cm pikad. Teljeks võib kasutada ka vana ümmargust sulepääd.

Et teljed laagrites ei nihkuks, tuleb lüüa telgedesse nööpnõelad või naelakesed — nr. 4. Telje otstele kinnitame paksust papist või kolmekordsest vineerist väljalõigatud rattad, nr. 5. Rattad kinnitatakse teljele liimiga. Ratta läbimõõt olgu 7 cm. Raami esiosa külge kinnitatakse naelaga, nr. 6, kummipael, nr. 7. Kummipaela teine ots aga olgu seotud niidiga auto tagumise telje külge,

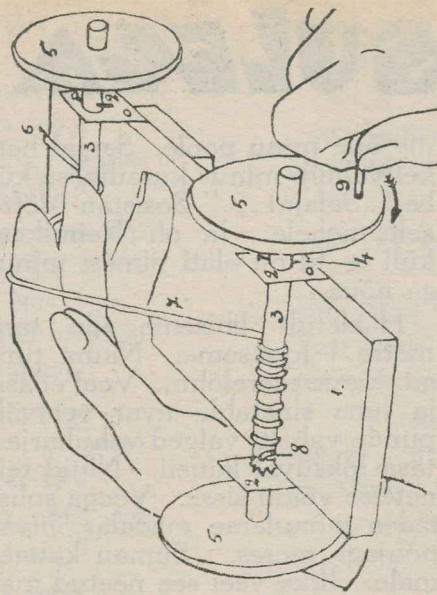
Botond

Algus lk. 4

biga nii suure prao, et viieaastane laps võis vabalt selle kaudu sisse ja välja käia. Kreeklased ei paranandanudki hiljem väravat ära, vaid veel kaua pärast seda näitasid nad toda vägevat pragu kui imeasja.

Vahepeäl valmistati võitlusplats ja kõik kogunesid heitlust päält vaatama, ungarlased hobuste seljas, kreeklased aga linnavallidel. Botond astus välja ihuüksi ja ilma relvadeta. Kui kreeka hiiglane teda nägi, tänitas ta ja pilkas: „Miks ei kutsu too mehike endale kedagi appi?“ Aga Botond ei teinud asjata sõnu, vaid hakkas pihta ja lühikese jõukatsumise järele heitis ta vastase maha nii suure hooga, et teise hing säälsamas kehast lahkus. Seda nähes pöörasid Kreeka keiser, keisrinna ja õukondlased nagu häbi tundes näod ära ja kadusid linnavallidelt. Pärast võitu läkitasid ungarlased saatkonna keisri juure maksude asjus, kuid keiser võttis asja naljana ega tahtnud kuulda oma lubaduse täitmisest, maksude maksimisest. Siis läksid ungarlased liikvele; Konstantinoopolit nad küll ei purustanud, kuid nad laastasid sootuks ära terve Kreeka ja Bulgaria ning rikkalikult aardeid, kulda, kalliskive ja pärle kokku röövinud, pöördusid nad arvatute vangide ja kariloomadega tagasi koju.

Ungari keelest J. V.

Joonist vaadelge siseservalt

nr. 8. Kumm ei tohi olla pingul. Tagumise ratta külge lõige naelast käepide, nr. 9, ja keerutades käepidemest ratast, noole suunas, kerige kummipael tagumisele teljele. Kerimise ajal venitage teise käega kummipaela, nii kui näidatud joonisel, siis sõidab auto kaugemale. Kumm keritud, pange auto põrandale ja see hakkab siis ise liikuma.

Kirjeldatud auto ei oma veel täielikku autovalimust, vaid seda võib nimetada ennem platvormiks või šassiiks. Antud šassiile võib aga tubli meister ehitada ise kere tarviduse ja oma äranägemise järgi. Õlide ja vedelikkude jaoks on tsistern-kere, kauba jaoks veoauto ja sõidu jaoks sõiduauto kere. Kes aga on õige sõjakas, võib ehitada isegi soomusauto kere.

Linda Reeve

Viru-Kabala

P.

VÖISTLUS

Ühel koondusel teatas rühmanem, et meil on oodata võistlust naaberkooli kodut. rühmaga. Võistleme rahvastepallis, jooksumis, kolmejala- ja käbijooksus.

Oi seda rõõmu ja ärevust! Võistlus! Samal koondusel juba harjutasime.

Tüdrukud seati ritta paarikaupa ja seoti sisemised jalad nööriga ühte. Üks, kaks, kolm! — pidime jooksuma. Aga, kuidas sa hing jooksed? Alguses oli häda küll, ei saanud ega saanud kuidagi astuda korraga; aga paari kukkumise järgi oli seegi punkt enamvähem selge. Vaadates teisi sai nalja, nii et naera kas kõht katki.

Nii siis mängisime rahvastepalli, harjutasime ja — ootasime võistluspäeva. Kodus harjutasin jooksu õhtul vennaga. Võitsin mina. „Jessuke,“ ütles meie vanapiigast-teenija Leena, „mis meie lastele küll sisse on läinud?“ Polnud midagi. Olime võtnud ainult pesunööri jooksupiiri märkimiseks!

Võistluspäev!

Meie, kodutütred, asume varakult tee. On marssida oma 9 kilomeetrit Uljastile. Teel jutustab Vanda, et naaberkooli poisid tulevat tüdrukutele „peialt hoidma“. Oh õnnetust!

Saabunud võistluspaigale järve kaldal, kinnitame keha; teisi tüdrukuid pole veel tulnud.

Tulevad! Algab võistlus.

Esimene mäng on rahvastepallis — sõprusmäng. Imelik — esimesed lahkujad oleme meie. Kaotus... Nüüd siis tuleb see päris mäng. Nende tüdrukud on tragid — kuid ega meilgi ole puudu häist mängijaist. Võistlus on pinev... Võidame meie. Kui nüüd võidaks veel teise mängu! Võidamegi. „Elagu!“ hüüavad kaotajad. Taevale tänu, esimene võit võistluste sarjas. Nüüd siis tulevad jooksud. Kolmikjooks. Ergutavad hüüded, jooksuhüpped... tulemus: viik.

Võidujooks! Tüdrukud seatakse ritta söödile ja siis — üks, kaks, kolm, korraga! Terve väli on täis jooksvaid tüdrukuid, komistatakse... Väli on pehme. 30 m kaugusel on ainult lõpp veel! Ruttu, ruttu! Ja siis, just piiri ees, jookseb minust ette tüdruk mustas trikoos.

Tulemus: teine koht meil, esimene võitis Helmi naaberrühmast. Noh, pole viga!

Puhkame. Nüüd tuleb lõppvõistlus — lusikajooks. Tüdrukud asetuvad „haneritta“, esimesel on lusikas. Ta peab tooma käbi umbes 10 m kaugusel olevast väikesest lohust, järgmine viima jälle tagasi; vasak käsi peab olema seljataga. Oh, see mäng nõuab kiirust ja osavust! Käbi on kärmas lusikast kukkuma. Ka lusikajooksu võidame meie, kuna nendel on käbi veel august väljas, kui meil tõstatatakse lusikas — võidumärgiks.

Võistlused on lõppenud.

Lõpetame ka oma võileivad ja solistame vees. Naaberkooli poisid isegi suplevad ja ujuvad. Ah ja, unustasin. Neid naaberkooli poisse oli vist küll päris „legion“ tüdrukutele „peialt hoidmas“.

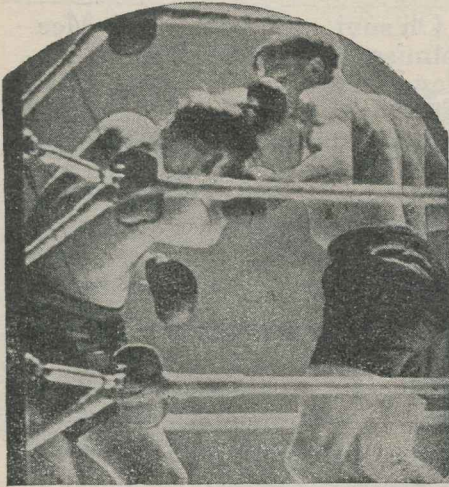
SPORT

TOMMY FARR TEEL
POKSITROONILE

KO

NOORTE ELU

Eelmises „Õpilaslehes“ oli veel juttu lootustäratavast inglise poksitähdest, ja nüüd on selle väikesest oludest kasvanud rusikamehe rahvusvaheline „kurs

Pinev hetk võistlusest. Neusel (nurgas) on „läbi“, Farr (paremal) on võimsal rünnakul. Varsti pärast seda oli sakslane ko.

veelgi tõusnud”. Londonis toimus suurvõistlus Tommy Farr'i ja sakslaste uue suurlootuse Valter Neusel'i vahel, kus Tommy lõi oma kõva vastase 3. ringis k. o.

Farr oli parem. Kolmanda ringi alul oli Neusel juba „pehme”. Farr töötas toredasti ja külvas sakslase üle vägevate haakideseeriaga — ja see oligi Neusel'i lõpu algus...

Selle võistluse kohta kirjutab saksa „Rüügispordileht”:

Üheski spordiharus pole võit ja kaotus teineteisele nii käegakatsutavas läheduses kui poksis. Üks vägev haak, jõurikas sving või hästisihitud sirge õigesse punkti — ja läbi ongi suured unistused või ümberpöörduvad: unistused võivad alata. Egas muidu öelda: ta läks „öökikuid kuulama“. Ka parim ning julgeim poksija, kes riskib midagi ringis, on võitluses samaväärse vastasega alati „hädaohus“.

Võitlejahingi, kes oheldavad oma kindlat võidutahet hästikaalutletud tak-

tikaga, leidub harva. Schmeling on selline tüüp, aga ta kuulub erandite hulka, kes on julged, kuid mitte kunagi hoolimatult julged, kes on vaprad, aga ei võitle hulljulgelt, ja kes otsustust võistluses tähelepanematult esmalt siis otsivad, kui seda pakub suur võimalus. Seda võiksime nimetada julguse kokkuhoiuks...

Valter Neusel löödi Briti raskekaalu-meistri Tommy Farr'i poolt kolmandas ringis k. o. Valter Neusel kaitses selles võistluses, mis toimus suursündmusena Londonis, oma teenitud kuulsust; ta kaotas võistluse, on ta aga oma hää kuulsuse kui julge poksija kaotanud? Iga meister leiab kord enda „piduri“, tugev — veel tugevama, ainult: kuidas see tuli. Auga „langeda“ pole ühelgi ajal olnud häbiks. Neusel on võidelnud, tema on kaotanud — tähtis on aga ainult see, kuidas ta võistles. Üks vahva berliinlane ei otsi vabandusi, ta ei vaja neid...

Tommy Farr Schmelingi vastaseks? Kas pole see ainult kombinatsioon? Saksa kõigi kaalude meister teab, et „euroopa maailmameistriteklass“, mida me loodame, võib-olla kõige lähemas tulevikus teostub, tema pilk oli tänaseni sihitud Ameerikasse, hoolimata pettumusest. Säält otsib ta oma õigust ja rahuldust. Farr, nagu mõned kahtlejad arvavad, suudab olla kõige enam tee, mitte kunagi aga „siht“, kusjuures nad kahtlematult unustavad, et kunagi ei või öelda „kunagi“.

Siinjuures on huvitav jälgida, kuidas sakslased hindavad oma meeste võistlusi ja kaotusi. Kuski pole leida mahategemist või halvasti arvustamist: ta tegi, mis võis — sellega lepitakse, ja otsitakse siitki sangarlikkust.

* * *

Purustati Paavo Nurmi maailmarekord 10.000 m jooksus

Kouvolas peetud kergejõustiku võistlustel soomlane Ilmari Salminen purustas Paavo Nurmi rekordi 10.000 m jooksus, ajaga 30.05,5.

Luhäärelt uus rekord surumises 125 kg

Suurim kogusumma Eestis 405 kg

Tallinnas tõste katsevõistlustel meie olümpia-pronksmedalimees oli veel võimsam kui olümpiaadil. Eriti hoos oli ta surumises, kus algas 117,5 kg (uus Eesti rekord), järgmisena tõstis 122,5 kg ja siis puhtalt ka 125 kg, mis on 10 kg võrra parem endisest Eesti rekordist. Tõukamises jäi lõpptagajärjeks 160 kg ja seega tuli kogusummas 405 kg, mis on kõigi aegade maailma neljas tagajärg.

KUIPALJU SKAUTE KÜLASTAVAD HOLLANDI SUURLAAGRIT?

Viimaste teadete järele Hollandist selgub, et tänavusest rahvusvahelisest suurlaagrist Hollandis võtab osa õige suurel arvul skaute. Nii on registreeritud laagri juhatusele:

1. Inglismaalt	8000
2. Prantsusmaalt	2400
3. Ameerikast	1000
4. Belgiast	860
5. Poolast	650
6. Šveitsist	600
7. Norrast	500
8. Ungarist	500
9. Taanist	500
10. Rootsi	400
11. Cehhoslovakkia	400
12. Luksemburgist	375
13. Rumeeniast	200
14. Austriast	100
15. Soomest	100
16. Hollandi Indiast	100
17. Armeenias	50
18. Lätist	50
19. Egiptusest	40
20. Kreekast	40
21. Iraanist (Pärsia)	36
22. Islandist	25
23. Lichtensteinist	25
24. Leedust	25
25. Portugalist	25
26. Venemaalt	16
27. Eestist	15
28. Jaapanist	7

Hollandi enese skautide perest võtab laagrist osa 9 000 skauti.

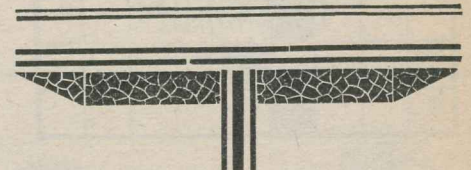
Suurlaagri propagandaks on Hollandi postivalitsus välja lasknud seeria uusi marke, mis oma kujult on üpris õnnestunud.

Filatelistid, kasutage juhust haruldaste markide hankimiseks. Kirjutage laagri juhatusele. Address: s-ro J. L. H. Moll, Nacia agento de Skolta Esperantista Ligo, Wasstraat 2, Leiden, Nederland.

K. J.

Veronika Palmõli Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

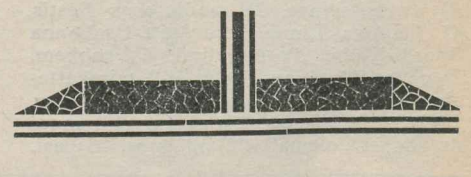

JÄRGMINE

„ÕPILASLEHT”

ilmub aastak. lõppnumbrina

1. SEPT.

Õpilaslehe
kupong nr.

29

108. Mis peitub doominopulkades?

keel; tõus- tud; kul- ne-; ga kee-; lest"

tuur-; kee- ma-; ti- nud; „maa- leks.; Paa-

on; ees- ri; aas- ti; gram- ha-; ri-

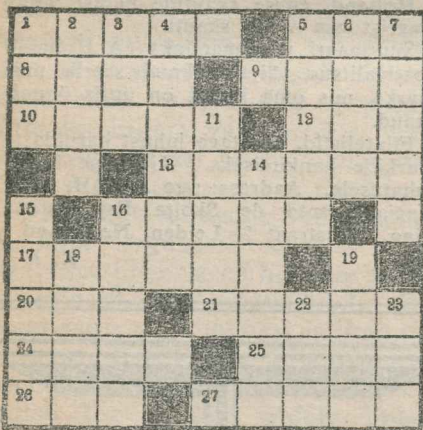
li-; ne ta-; küm-

Ülalolevaise doominopulgisse on peidetud lause. Igas pulgas on kaks silpi. Ühe pulga parempoolne ja järgmise vasakpoolne silp lükkida kõrvuti. Uuele pulgale asetada kõrvale jälle järgmine jne. kuni lauselõpuni.

Lause esimene silp on märgitud suure algtähega. Sõnade algul või keskel olevad silbid on varustatud sidekriipsuga. Lause viimse silbi lõpul on punkt.

Kui arvestate neid märke, muutub ülesande lahendamine päris hõlpsaks.

109. Ristsõnad

Paremale: 1) linn Eestis, 5) kääne sõnast „kes“, 8) eesti poliitik, 9) veeloom, 10) -päästja (näit. valvekorral olev ujaja ujulas jne.), 11) määrsõna, 13) igatsema, 16) võimas odaheitja eesti noorsportlaste seas, 17) vald Pärnumaal, 20) põhja-eesti murdevorm sõnast „tuba“ (ains. om.), 21) igaihele, 24) osariik Ameerikas, 25) jumal kreeka mütoloogiast, 26) poeg (inglise keeles), 27) sompane (ilm jne.).

Alla: 1) Alumiiniumivabrik Tartus, 2) avaus seinas, 3) raadiotehas Eestis, 4) Tallinna Linna Ettevõtete-Osakonna Spordi-Klubi, 5) merelind, 6) rohkem, 7) paks, 10) tänav Tartus, 14) taimkatteala Siberis, 15) pidulik koosviibimine, 16) kiltmaa Aasias, 18) sõiduk, 19) muude sõnast „olema“, 22) mõistus, 23) asi.

Kaljo Ilves
Krabi

110. Kolm juuti ja üks „jesehvt“

Kolm juuti läksid kõrtsi õomajale. Järgnevat koidikuks lasksid nad perenaisel küpsetada maitsevaid pannkooke.

Õo saabudes heideti magama, kuna perenaine hakkas küpsetama. Ja — juba keskööl aurasid laual maitsevad koogid!

Õösi, kui kõik magasid, ärkas üks juut ja näinud kooke, hakkas sööma oma osa. Kui ta oli ära söönud $\frac{1}{3}$ kooke, heitis ta magama. Varsti ärkas teine juut ja söi ära ülejäänud kookidest $\frac{1}{3}$ -ku, sest ta arvas, et teised veel pole söönud oma osa. Veidi enne aovalgust ärkas kolmas juut ja söi (langedes eksituse ohvriks) omakorda ära $\frac{1}{3}$ -ku laualevaist koogest.

Hommikul ei lausunud keegi ühtki sõna „kookidehävitamisest“. Jaotati siis järelejäänud koogid võrdset omavahel ja sammuti teele.

Nii lõppes see kolme juudi üksteistüssav „jesehvt“.

Lõpuks küsimus — mitu kooki (võimalikest arvest vähim) oli küpsetatud?

Lahendid nr. 27:

103. **2=3**

Väike Pärt tegi tõestuses tehte: $2(1-1)=3(1-1)$. Et aga $1-1=0$, siis on arvud 2 ja 3 korrutatud nulliga ja tulemus on ju ikkagi — 0.

Teise sõnaga, kui me võtame mingit arvu (või eset), olgu see niisuur, kui ta ka on, 0 korda (s. o. mitte ühtki korda), siis saame ikka 0-i (= mitte midagi).

Seda „nõksu“ aga Pärt ei teadnud.

104. VARESED

Oli neli varest ja kolm teivast.

105. NIMEKAART

J. A. Karjandik on elukutselt kirjandik.

Lahendid saata toim. hiljemalt 20. aug.

Järgm. „Õpilasteleht“ nr. ilmub 1. sept. aastakäigu lõppnumbrina, kus ilmub täielik nimekiri viimaste nr-te lahendajast, auhinnaasaajast ja lahendeist.

Tänased auhinnad:

1. Kuidas tarvitada uusi sõnu? H. Rajamaa
2. Indiaanijutt „Vana Päälik“
3. Loomaaed — K. Vallio

AITA NAERDA!

Karusmäe
Kanepi

N.

Mesilase pärast

Oli suvi, meil võeti mett. Meevõtmise juures nõelas mind mesilane põsele ja silmalaule. Põsk paistetas hirmsasti. Ei jätkunud ühestki põse pooldest. Mõlemad põsed olid suured nagu teise mehe rusikad. Paistetus ei mõelnudki alaneda, aina paisus.

Pühapäeval peeti rahvamajas pidu. Enne pidu pidi olema loeng. Minagi läksin loengule. Oli küll natuke naljakas nende suurte põskedega. Loeng algas varsti päale sinnasaamist. Istusin pingis ja kuulasin, kui mu juure astus keegi „kikstu“ mees ja lausus: „Poiss, pole ilus, kui loengul sööd, põsed aina pungis.“

E. Taks, 14 a.
Vastse-Kuuste

N.

„Poiss, miks sa akna katki tegid?“ küsis õpetaja.

„E-ga ma ei teinud, käsi tegi,“ vastas poiss.

Must Albatross, 13 a.
Ahja-Akste

N.

Ei aita

Kaks perenaist kohtavad teineteist kirikus. Üks ütleb: „Lasin oma väiksele pojale kaitserõugeid panna. Kas arvate, et see aitab?“

„Noh, teate, mina küll seda ei usu, minu pojale pandi ka kaitserõugeid, aga vaevalt kolm päeva pärast seda kukkus ta maha ja murdis käeluu.“

Vinnimäe, 13 a.
Kanepi

N.

POISI VASTUS

Väike poiss läheb külla. Isa annab talle ühe krooni ja käseb sõita koju voorimehega juhul, kui vihma hakkab sadama.

Poiss saabub koju läbimärjana. Isa on vihane:

„Aga poiss, sa pidid ju sõitma voorimehega!“

„Seda ma ka tegin isa! Istusin isegi voorimehe kõrval p u k i s !“

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. O/k. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastu tav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMÄE. Toim. sekret.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA OPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.

J. Mällo trükikoda, Rütüti 4, Tartus, 1937.